

Nota marginal sobre Zhuangzi

En una anècdota que es pot llegir com una continuació de *Sobre el teatre de titelles*, de Kleist, Zhuangzi parla d'un cuiner que demostra ser un mestre de la inactivitat. S'exercita a no fer res. Aprofita les possibilitats latents en les coses en comptes d'utilitzar-les intencionadament. Esquartera bous deixant lliscar el ganivet per entremig de les escletxes existents en el cos de l'animal. Un bon cuiner no ha de canviar el ganivet, segons explica, perquè *talla*. Un cuiner barroer, en canvi, canvia de ganivet molt sovint perquè trinxa amb força. El cuiner de Zhuangzi especeja bous sense dedicar-hi el més petit esforç: «Amb cura em fixo i observo on m'he d'aturar, i continuo lentament deixant lliscar el ganivet gairebé imperceptiblement, fins que tot d'una [l'animal] s'obre i cau a terra com un plom». Zhuangzi descriu l'especejament com un *fet desimbolt i inintencionat*. El seu cuiner està veritablement inactiu. Es limita a ser testimoni de l'esdeveniment; en certa manera, tan sols li dona un copet. Quan el bou es desintegra per si sol, ell mateix se sorprèn d'aquest esdeveniment prodigiós, que ha ocorregut sense la seva intervenció.

El famós precursor de l'agricultura natural Masanobu Fukuoka aplica d'una manera conseqüent la doctrina de la inactivitat de Zhuangzi a la seva pràctica. L'anomena «agricultura del no-fer». Està convençut que les modernes tècniques agrícoles destrueixen les delicades lleis de la naturalesa. Ofereixen solucions a problemes que han causat elles mateixes. L'agricultura de la inactivitat, igual que el cuiner de Zhuangzi, aprofita les possibilitats o els potencials presents en la naturalesa. Zhuangzi diria: Un agricultor savi no laura. De fet, l'agricultura del no-fer de Fukuoka prescindeix de laurar: «El primer principi [de l'agricultura del no-fer] és no treballar la terra. Això implica no laurar-la ni remoure-la. Fa segles que els pagesos assumeixen que laurar és imprescindible per recollir fruits del camp. Tanmateix, per a l'agricultura natural el que és fonamental és no treballar la terra. La terra es cultiva a si mateixa de manera natural, mitjançant la penetració de les arrels de les plantes i l'activitat dels microorganismes, els animals petits i els cucs de terra. [...] Els homes intervenen en la naturalesa i, per molt que s'hi esmercin, no són capaços de guarir les ferides que li infligeixen. [...] Ara bé, si deixem la terra en pau, aquesta troba la seva fertilitat de manera natural i en perfecta harmonia amb els cicles consecutius de la vida vegetal i animal»? Com el cuiner de Zhuangzi, el bon agricultor entén la seva feina com un deixar passar. El no-fer esdevé el seu ethos. Les paraules de Fukuoka es llegeixen com les màximes de Zhuangzi: «Quan es planta un arbre amb cura i, de bon començament, se'l deixa créixer de manera natural, no calen podes ni pesticides de cap mena».

També Heidegger és proper a la filosofia de la inactivitat de Zhuangzi. La «serenitat» de Heidegger inclou una dimensió del no-fer. Els homes destrueixen la terra en arrabassar-li la seva «modesta llei de la possibilitat» i sotmetre-la a una disponibilitat total: «La voluntat, transformada en tecnologia a qualsevol preu, destrossa la terra aplicant l'artificialitat per esgotar-la, fer-ne un mal ús i modificar-la. Obliga la terra a sortir del cercle del seu poder per

exposar-la a una cosa que ja no és possible i, per tant, és impossible». Salvar la terra significa: deixar-la fer amb les seves possibilitats, dins del cercle de les possibilitats que li són pròpies. L'ètica de la inactivitat de Heidegger consisteix a aprofitar la possibilitat en comptes de forçar la impossibilitat.

—Byung-Chul Han, *Vita contemplativa. Elogi de la inactivitat*.
Barcelona: La Magrana, 2023, 45-48.
Traducció de Mar Albacar.